

- Nora: Unge funksjonshemmede har gjennomført en undersøkelse for å finne ut hvordan transpersoner som også har en funksjonsnedsettelse eller kronisk sykdom opplever møtet med helsevesenet og møtet med samfunnet. Dette er siste episode i serien *Trans og funkis*, og i denne episoden skal vi snakke om tanker om egen kjønnsidentitet, og funksjonsnedsettelse eller kronisk sykdom. Mitt navn er Nora Thunem, jeg er helserådgiver i Unge funksjonshemmede, og med meg i dag har jeg Ingrid Thunem som både er styreleder her i Unge funksjonshemmede, mitt søskenbarn, for de som reagerer på etternavnet, og leder i Landsforeningen for skeive funkiser, for noen av dine mange hatter. Og Ingrid har også en pustemaskin som man kan høre litt i bakgrunnen kanskje. Velkommen til deg.
- Ingrid: Tusen hjertelig takk.
- Nora: I tillegg har jeg med meg Axel Følling, som også har flere hatter, blant annet har du både en rolle i Skeiv Ungdom, NHFU, NHF og Sarpsborg Pride. Men i dag så representerer du altså Landsforeningen for skeive funkiser, du også.
- Axel: Som styremedlem, ja.
- Nora: Ja. Velkommen.
- Axel: Jo, takk. [ler]
- Nora: Først og fremst så lurer jeg jo litt på om dere kanskje kan fortelle litt hvem Skeive funkiser er, eller hvem Landsforeningen for skeive funkiser er? Hva er det dere driver med? Hva jobber dere med?
- Ingrid: Jeg kan jo starte i hvert fall, Ingrid her. Landsforeningen for skeive funkiser ble jo stiftet i 2023, så det er jo en ganske fersk skeiv funkisorganisasjon, der vi organiserer skeive med ulike funksjonsnedsettelser, funksjonsvariasjoner, funksjonshemminger, kroniske sykdommer og nevromangfold. Og vårt slagord er jo egentlig: «Du er funkis nok, du er skeiv nok.» Og det handler jo om at personer som bryter med normene for å kjenne seksualitet, og normene for funksjon opplever at man må slette enten den ene eller andre identiteten, eller at man tenker at man ikke er god nok, at man ikke er funksjonshemmet nok for funkisorganisasjonene, og ikke skeiv nok for de skeive organisasjonene. Så det er viktig for oss at du er god nok, da, og har du lyst til å komme til oss, så er du velkommen uansett hvordan

du identifiserer deg innenfor både funksjonsnorm og kjønns- og seksualitetsnorm, så alle er velkomne hos oss, og det er veldig viktig.

Nora: Så kult. Og jeg skjønner jo nå at jeg har invitert helt riktige gjester til å snakke om dette temaet og tanker om egen kjønnsidentitet og engen funksjonsnedsettelse. Men kan dere si litt om hvorfor dere begynte den her landsforeningen?

Ingrid: Ja, altså, det er jo et arbeid jeg har jobbet veldig lenge, på det å skape rom for skeive funksjonshemmede, og finne en plass der du kan være hele deg. Der får man oppleve at det finnes veldig mange gode skeive organisasjoner, veldig mange gode funksjonsorganisasjoner, men av mange av plassene føler man kanskje at man må forsvare den ene eller den andre identiteten litt. Så vi begynte som et nettverk, der vi hadde en del uformelle aktiviteter, og så så vi at det var behov for å drive mer systematisk politisk påvirkning, blant annet finnes det jo en handlingsplan på kjønns- og seksualitetsmangfold, som ikke nevner funksjonshemming med et eneste ord. Og vi ble heller ikke invitert inn i de prosessene fordi vi ikke var en formell organisasjon. Og da så vi behovet for å stifte oss, for å kunne jobbe mer politisk, og så kanskje kunne få midler til å drive mer systematisk arbeid enn disse litt mer tilfeldige sosiale treffene, som selvfølgelig også er viktig, og et arbeid vi tar med oss videre. Men det er ikke det eneste, da, vi ønsker å være en slagkraftig skeiv organisasjon som jobber for skeive funksjonshemmede sine rettigheter i et bredt perspektiv gjennom hele livsløpet.

Nora: Ja. Så det er for alle aldre?

Ingrid: Ja, det er for alle aldre, ja. Det yngste medlemmet er vel 15, 16 år, og det eldste medlemmet er 69. Og vi har både plass til yngre og eldre, vi skal favne hele livsløpet for de som er skeive funksjonshemmede og har behov for en sosial og politisk møteplass.

Nora: Så kult. Axel, kan ikke du fortelle litt om hva du brenner mest for innenfor den tematikken her?

Axel: Det jeg brenner aller mest for innenfor det her, er jo å kunne være en representant for de som potensielt ikke er diagnostisert med ting, men fortsatt er kronisk dårlige eller sånne ting. Jeg personlig har jo ikke noe spesifikk diagnose som tilsier hvorfor min gangfunksjon ikke fungerer

ordentlig. Jeg har mistanker, men helsevesenet i Norge er ikke akkurat lett å jobbe seg gjennom. Jeg har lyst til å være en som viser at uansett så er du god nok akkurat sånn som du er, og i og med at jeg sitter i både Skeiv ungdom og NHFU og NHF, så prøver jeg på en måte å drive inn skeiv funksipolitikk i Skeiv ungdom, og det er de kjempeglade for. Det er derfor jeg får sitte lokallagstyret flere ganger. [ler] Men jeg prøver og så dra inn det skeive innenfor NHFU og NHF, for å bedre det der, for der er det også veldig mangel. Og det samme gjelder også nevromangfold innenfor NHF og NHFU, der er det veldig dårlig, og der det mye å jobbe med. Det er jo ganske nylig at de bare har begynt med å fortelle at folk på spektret også er en del av HC-merkelappen, da, for å si det på den måten.

Nora: Mm. Så spennende. Men dere, i denne trans- og funksjonsundersøkelsen som vi i Unge funksjonshemmede har gjennomført, så ser vi at flertallet, de har positive følelser knyttet til egen kjønnsidentitet. For eksempel, så er det omtrent tre av fem som sier at de aksepterer seg selv fullt ut, med sin kjønnsidentitet eller kjønnsuttrykk. Og så er det omtrent én av to som opplever sin kjønnsidentitet eller kjønnsuttrykk som berikende. Men når det gjelder funksjonsevne, så ser vi nesten et motsatt mønster, for her har nemlig flertallet negative følelser knyttet til sin funksjonsnedsettelse. Tre av fem sier for eksempel at de opplever sin funksjonsnedsettelse eller kroniske sykdom som belastende. Én av to skulle ønske de ikke hadde en funksjonsnedsettelse eller kronisk sykdom, og to av fem skammer seg av og til over egen funksjonsnedsettelse eller kroniske sykdom. Og da lurer jeg på, hva tenker dere om dette? Er det noe dere kjenner igjen fra Skeive funksiser?

Ingrid: Ja, det her er ikke noe nytt. Og så tror jeg jo, det her er heller ikke tall som ville overraske hvis du hadde spurt personer som kun bryter med funksjonsnormen og ikke er trans, så tror jeg du ville funnet mye av de samme funnene, fordi menneskerettighetssituasjonen for funksjonshemmede i Norge i dag er jo utfordrende. Vi vet at menneskerettighetene våre brytes konsekvent og blir ikke anerkjent, og er ikke en del av lovverket. Så det er ikke overraskende at det er krevende å være funksjonshemmet. Og så er det jo veldig flott at man er trygg i sin transidentitet i så stor grad som de tallene sier. Og litt skremmende at man har den utfordringen, og det tror jeg er felles for alle funksjonshemmende. Og det kanskje også viser hvor viktig det er at man har en skeiv funksisorganisasjon som tar helheten, da, og kanskje kan

bidra til at man kan føle på den samme gleden over funksjonsnedsettelsen som man kan gjøre over sin transidentitet. Og mye av det tror jeg handler om det politiske arbeidet vi gjør framover, og det med at våre menneskerettigheter må anerkjennes i lovverket og det er viktig at man får den helsehjelpen man har behov for, både på grunn av funksjonshemming, men også helsehjelp for trans, det vil nok påvirke. Men jeg tror det handler om hvordan vi som samfunn ser på funksjonshemming, det blir oppfattet som noe negativt i større grad, så det må vi snu.

Og jobbe med de fordommene, og møte folk på at det går faktisk an å være glad for en funksjonshemmet kropp, og ha et godt liv selv om du har en kronisk sykdom og funksjonshemming. Og du er ikke noe mindre verdt selv om du er funksjonshemmet, som jeg dessverre tror mange føler på, da, en skam rundt egen funksjonsnedsettelse. Og det er synd. Og det tror jeg at organisasjoner som Landsforening for skeive funkiser kan være med på å snu, da, og skape glede, funksjonsglede, rett og slett.

Nora: Mm. Jeg vil også trekke litt tilbake igjen det du nevnte innledningsvis, Ingrid, om hvorfor Landsforeningen for skeive funkiser ble opprettet, da, og litt for å skape et rom hvor du kan være både trans og funkis, hvor det er rom for hele deg. Og det biter jeg meg litt merke i, for noe av det som går igjen i tekstsvarene her, er at man kanskje i større grad opplever kjønnsidentitet som berikende fordi det gir mye tilhørighet og innpass i en del sosiale grupper hvor man får nye nyanser og perspektiver, men at det kanskje i litt mindre grad gjelder for funksjonsnedsettelse. Er det noe dere kjenner igjen?

Axel: Ja, lite grann, men samtidig ikke. Det er jo veldig individbasert hvordan du opplever hver enkelt situasjon. Jeg visste jo først at jeg var trans ... det har jeg visst siden jeg var to år gammel. [ler] Men jeg visste jo ikke før på ungdomsskolen at jeg tilhørte funkismiljøet, men jeg visste jo ikke at NHF, for eksempel, eksisterte på det tidspunktet. Og det visste jeg ikke før jeg var voksen, og det er veldig synd, men hadde jeg visst om ting, så hadde kanskje ting vært mye lettere for meg mentalt også, at jeg ikke hadde slitt så mye å med finne meg til ro med at jeg tilhører både det skeive med trans og generelt skeiv, og funkismiljøet.

Nora: Så det har kanskje litt å si hva man identifiserer seg med først?

Axel: Mm.

Nora: Og da også hvor man kanskje søker tilhørighet først?

Axel: Mm.

Ingrid: Ja, og kanskje også hva som er mer akseptert, fordi funksjonshemninger blir jo ofte sett på som en negativ merkelapp, mens i enkelte miljøer, så er jo det å være trans noe positivt, altså, i transmiljøene. Selvfølgelig det er mye negativt i storsamfunnet mot trans, men det kan finnes miljøer der det er en bra ting, da, og du får lov å være deg selv og få en litt sånn glede bak det. Mens det er vanskeligere å se kanskje hva en kronisk sykdom, diagnose og funksjonshemming kan gi av glede. Men når man først kommer i ett miljø ... det var jo en som var på sommerleir vi arrangerte i fjor, som sa til meg at: «Det her er første gang jeg har kunnet senke skuldrene, for når jeg har vært på transtreff, så har jeg liksom følt på at jeg er litt for funksjonshemmet til å være her. Og når jeg har vært på funksjonshemmet treff har jeg følt at jeg er litt for trans for å være der. Men her, så er jeg liksom god nok med hele meg.» Og det var første gangen man kunne puste ut og bare eksistere. Og det var en voksen person, da, på over 40 år, sånn at det er noe med det å endelig få det stedet. Og det stedet har jo ikke funnes, fordi Skeive funkiser har jo bare ... vi har jo bare hatt aktiviteter de siste fire, fem årene, og nettopp blitt en organisasjon. Og det håper jeg jo kan bidra til at man i større grad kan føle på en positivitet rundt hele sin identitet.

Nora: Mm. Kult. Det leder meg egentlig litt over i neste spørsmål, akkurat det der med å kunne være hele seg. For en annen ting som vi ser i den her undersøkelsen, det er at det er litt ulikt i hvilke situasjoner man skjuler funksjonsnedsettelsen sin, gitt at man kan skjule en funksjonsnedsettelse, og litt ulikt hvilke situasjoner man skjuler kjønnsidentiteten sin. Vi ser egentlig en sånn tendens til at man i større grad skjuler egne funksjonsnedsettelse i sosiale settinger, som på skolen, på jobb, i idrettsforeninger eller på fritiden. Mens man i større grad skjuler kjønnsidentiteten sin i statlige settinger, som ovenfor politi, helsevesen og NAV, og i offentlige settinger, som på café, restaurant, pub, på gata eller på offentlig transport. Hva tenker dere om dette her? Jeg begynte å tenke på det, når du sier dette med å være hele seg. Men er det sånn, at man ikke kan være hele seg i ulike settinger, er det noe dere kjenner igjen?

Ingrid: Jeg tror jo at det er noe alle som har en funksjonsnedsettelse og/eller er trans kan kjenne seg litt igjen i, at man ikke vet, hva er ett trygt rom? Det finnes en del hat både mot funksjonshemmede og mot transpersoner, og det er ikke så lett å vite: «Er jeg trygg nå?» Jeg føler selv mye på det som ikke-binær, som ser relativt likt som tildelt kjønn ved fødselen i mitt kjønnsuttrykk, velger ofte å ikke si pronomen i besøk hos lege og sykehus, fordi jeg er redd for at det skal bli enda en greie. Og så skal det ta mye plass, når jeg egentlig er der for å få god medisinsk behandling. Og det er jo noe som kan føles veldig sånn uproblematisk i øyeblikket, men jeg tror, hvis du gjør det over tid, da, hvis du hele tiden må skjule en del av deg selv, uansett hvilken del det er, så vil det tære på deg, og du vil bli sliten, og kanskje liksom føle at du nesten lever på en løgn fordi du ikke har mulighet til å uttrykke og være deg selv. Og det er jo noe veldig mange kommer til oss og sier, og er veldig sånn: «Hvordan kan jeg si det til NAV? Hvordan forklarer jeg pronomenene mine?», eller: «Hvordan forklarer jeg kjønnsreisen min når jeg er i et behandlingsforløp som handler om noe helt annet?» På samme måte som at så mange vil skjule hvis man kan, da, funksjonsnedsettelse, fordi man opplever at det er mye stigma, og la oss si at man har vært i et skeivt miljø i noen år, og så får man en diagnose, så har man kanskje ikke lyst til å fortelle den fordi man er redd for at folk skal se annerledes på deg, eller tenke at du er en annen.

Og så er man jo ikke det, man er jo den samme, og kroppen din er jo like god uansett hvordan du bryter funksjonsnormen. Men jeg tror det er mye skam og mye redsel, og det å føle på utryggheten, det kan være utryggheten du tror det er der, eller utrygghet som faktisk er der. Og det er også vanskelig å vite hvilke helsepersonell er trygge, og hvilke er ikke trygge. Og også på NAV, så vet man ikke hva kan egentlig saksbehandleren som kjønns mangfold, og: «Vil det skade min rullestolsøknad hvis jeg insisterer på riktig pronomen i det her møtet?» Og det tror jeg skaper mye usikkerhet, og blir liksom mye minoritetsstress for transpersoner som har en funksjonsnedsettelse eller kronisk sykdom, så blir det en ekstra belastning i hverdagen, da, egentlig.

Nora: Mm. Men jeg lurer på, synes dere at det gir mening, den her, på en måte, fordeling i hvor man heller skjuler funksjonsnedsettelse og hvor man heller skjuler kjønnsidentitet? At det er mer de uformelle settingene man skjuler funksjonsnedsettelse, mens de mer offentlige, formelle settingene at man skjuler kjønnsidentitet. Og for så vidt da sånne offentlige steder

hvor du kanskje ikke kjenner de rundt deg. Er det litt sånn ulikt hva slags holdninger man møter knyttet til funksjonsnedsettelsen sin, og knyttet til kjønnsidentiteten sin? Og de kommer veldig sånn tydelig til uttrykk i de her ulike settingene?

Axel: Ja, det er jo vanskelig situasjon uansett, men jeg har opplevd diskriminering på apotek, selv med riktig navn og skjegg og alt mulig, så ble jeg bestemt omtalt som frøken Alexandra på apoteket på Ski Storsenter. Jeg har vært veldig heldig med legene mine når jeg vokste opp, med at de etter hvert bare godtok at jeg var meg. For det var en litt sånn morsom episode med han fastlegen jeg hadde når jeg bodde i Ski, han sa til meg at: «Okei, det er rosa der, men det står et guttenavn, og så er det feil type personnummer. Jeg skjønner ikke, kan du forklare?» Og da kom jeg med en veldig grov forklaring, og han bare: «Å ja, men da er det ikke noe verre.» Og så var ikke det noe større greie.

Nora: Så det er litt individuelt hvem man møter?

Axel: Ja, det har veldig mye å si.

Nora: Det tror jeg på, og det ser vi også gjennomgående i den her undersøkelsen, det er veldig opp til de individuelle møtene. Litt over til noe annet, da, men en annen ting som vi også ser i den her undersøkelsen, det er at det er flere transpersoner som har funksjonsnedsettelse enn transpersoner, som ikke har funksjonsnedsettelse, som legger skjul på sin kjønnsidentitet minst en gang i måneden. Og lurer jeg på, hva tror dere det her kan komme av?

Ingrid: Det blir jo litt det Axel sier, og for så vidt det jeg selv også sa, det her med redselen for å ikke få den behandlingen du har behov for, da. Hvis du trenger hjelp for funksjonsnedsettelsen din, eller den kroniske sykdommen, så er du kanskje villig til å ofte anerkjennelsen din for kjønnsidentiteten i større grad, fordi du vet at: «Jeg trenger den rullestolen, jeg trenger de arbeidsavklaringspengene, jeg trenger at den her saksbehandleren på NAV forstår meg og tar meg på alvor», og da svelger man kanskje i seg noen feil pronomener og feil navn, fordi at hjelpen er så viktig. Altså, det er så viktig å få det du har behov for og rett på for din funksjonsnedsettelse, for å kunne overleve, da, og leve et liv at du kanskje ikke tør. Og så i møte med byråkratiet når du skal søke brukerstyrt personlig assistanse, så er det kanskje lettere å ikke ta det

opp, fordi du er redd for at det skal bli et nummer, eller du vet jo ikke hvem som er transfobisk av legene eller saksbehandlerne du møter, og da blir kanskje lite prisen litt for høy å betale hvis du skal være åpen om hvem du er, da.

Og det er jo veldig trist, fordi det er slitsomt, og vi vet jo at det går ut over den psykiske helsen hvis du må skjule hvem du er og tåle feilkjønnning og feil navn bare for å få den hjelpen du har krav på og trenger, og sånn burde det jo absolutt ikke være. Men det er jo dessverre sånn det er for mange i dag.

Nora: Men i den forrige episoden, så snakket vi en del om minoriteter og det å tilhøre flere minoriteter, og jeg lurer på, kan det ha noe med det å gjøre også, at man ... hvis man tilhører flere minoriteter, så blir man jo ofte mer synlig, annerledes fra majoritetsbefolkningen. Kan det ligge noe i det, at man kanskje skjuler mer én av identitetene sine hvis man tilhører flere?

Ingrid: Ja. Men jeg tror ... hvorfor man skjuler, tror jeg jo handler om forventede fordommer, eller fordommer, erfaring. Ikke sant, hvis du har opplevd at du har vært åpen om transidentiteten din i en setting, og så kanskje møtt transfobi i en situasjon der du allerede har lite energi, fordi du er i en sårbar situasjon i forhold til å få hjelpemidler eller riktig skole, eller mange sånne ting som man er helt avhengig av for å kunne leve et liv, økonomisk trygghet, så tror jeg man velger å skjule det for å være sikker på at man kommer innenfor denne boksen. Og så er det ikke sikkert det er nødvendig å skjule det alltid, med fordi man har den usikkerheten, man ikke vet: «Kan jeg være åpen nå? Er det trygt for meg når jeg skal levere denne uføresøknaden og si at pronomenene mine er de/dem, eller at jeg går egentlig under det navnet? Eller vil det bli brukt mot meg i en uføreprosess?», for eksempel, det vet man jo ikke. Og det skal jo absolutt ikke bli brukt mot deg, men så vet vi at det finnes lite kunnskap, velger jeg å si, altså, at selvfølgelig, noen er transfobiske, men jeg tror ofte så handler det om at hjelpeapparatet har for lite kunnskap om hva det vil si å være trans, og kanskje for lite kunnskap om hva det vil si å være trans og ha en funksjonsnedsettelse eller kronisk sykdom.

Nora: Har du noen tanker om det, Axel?

Axel: Både ja og nei. [ler] Det er jo veldig ofte vanskelig å finne anerkjennelse for den du er når du er flerminoritet uansett. Det er også ... for eksempel hvis du skal på offentlige toaletter, og du kan gå. Veldig mange som er transmaskuline tør ikke å gå på herretoalettet, fordi at de er redd for å bli anklaget for ting, eller dyttet ut eller alt mulig. Og sånn som Oslo S, så har du jo såkalt dopoliti, som vi kaller det, og det er ganske ubehagelig når de skal geleide deg inn når du vet hvor du skal. For hvis du da sier: «Nei, jeg skal dit», og det bare: «Er du sikker? Du skal dit», liksom. Og det går ikke. Men de gjør bare en jobb litt for bokstavelig talt i forhold til hva de skal vise. For de skal jo vise skjønn, ikke bare gå 100 prosent etter boka og ta liksom noe fra utseendet som potensielt ikke stemmer med fakta.

Ingrid: Det er vel det som er krevende ofte, at kjønnsuttrykk og kjønnsidentitet, henger ikke nødvendigvis sammen. Og det er jo et problem for skeive generelt, altså, ikke bare transpersoner, men også skeive som har ett kjønnsuttrykk som går en annen vei enn man det skal anta, så det kan jo gjøre det utfordrende hvis du velger å uttrykke kjønnet ditt på en annen måte enn det som er forventet av samfunnet. Når du bryter med normene, så vil du jo møte barriere i mange situasjoner. Og hvis du da i tillegg har en funksjonsnedsettelse, så vil det kanskje oppstå litt andre situasjoner. Men der er jo vi ganske heldige, som bruker rullestol, da, Axel, [Ingrid ler] som kan bruke stort sett kjønnsnøytrale toaletter. Og det pleier jo jeg å tulle med, at jeg tror det var mye grunn på å skjønne at jeg var ikke-binær, fordi jeg var jo i så mange kjønnsløse sammenhenger uansett. Og jeg vet at en ganske kjent funksaktivist tuller jo med det at vi har tre kjønn i Norge, det er mann, kvinne og rullestol.

[flere ler]

Nora: Godt sagt. Vi begynner faktisk å nærme oss litt veis ende her, men jeg har jo lyst til å diskutere litt med dere til slutt, hva tenker dere det er det viktigste vi kan gjøre for at man skal føle seg trygg og akseptert som hele seg, altså som både trans og funks?

Axel: Det viktigste er at du blir trodd når du sier at: «Dette er meg», at du ikke blir møtt med skeptisisme for eksempel hvis du sier at du tilhører for eksempel funkmiljøet, og etter hvert kanskje trenger en rullestol, eller trenger det til avlastning. Og at folk ikke: «Ja, men du kan jo gå. Det er bare å gå.» Det er ikke så lett. Og når det gjelder kjønnsidentitet, så er det

veldig viktig at man får lov å være seg selv uten at alle skal liksom putte deg i båser som du selv sier ikke passer.

Nora: Hva med deg, Ingrid?

Ingrid: Jeg tror ... altså, Landsforeningen for skeive og funkiser jobber jo på en måte på tre nivåer. Vi jobber på individnivå, som handler om at man skal ha ett sted der man kan komme og være hele seg selv, få lov å gjøre noe sosialt. Vi har jo sommerleir, vi har helgesamlinger, og så lokale café der du bare kan møte andre som er i samme situasjon. Ofte så har man jo ikke samme diagnose, eller nødvendigvis samme kjønnsidentitet, men det er noe med å bryte begge normene samtidig, og kanskje også flere normer, gjør at man føler seg litt hjemme og kan ha noen av de samme opplevelsene og historiene å dele. Det tror jeg er viktig. Og så jobber vi jo på systemnivå, politisk, altså inn mot politikerne for å anerkjenne at funkistranspersoner finnes, og at vi må også få den behandlingen vi har behov for. Og at funksjonsnedsettelse og kronisk sykdom ikke kan være en brekkstang for å hindre behandling, da, det er veldig viktig at man får den anerkjennelsen. Og der må man jo jobbe politisk inn mot Helsedirektoratet og helsepolitikere for å få en endring i behandlingssituasjonen, som dessverre ikke er holdbar i dag. Det har man jo hørt gjennom de fire podkastene nå, at det er ting som trengs og gjøres, og der jobber vi steinhardt politisk, og også lokalpolitisk påvirkning, sånn lokalt sett, at når man bygger nye bygg, så har man kjønnsnøytrale toaletter for eksempel.

Så det er mye som går på det, og så er det jo det siste, det som går på de rundt, da. Altså, pårørende, samfunnet, venner, litt som du sier, man skjuler funksjonsnedsettelsen sin for vennene sine. Hvorfor er det sånn? Hva kan vi gjøre for å bryte ned de barrierene og vise at det er ikke nødvendigvis bare kjipt? Selvfølgelig kan man ha dårlige dager, og det kan være vondt og slitsomt å ha en funksjonsnedsettelse, men det er ikke bare en tragisk skjebne, det er også mye mulighetsrom for funksjonsglede, da. Så det er de tre feltene vi jobber på, og jeg tror hvis man ... man må jobbe over hele, man kan ikke bare jobbe i en silo, man må jobbe over hele linjen og hele samfunnet for å endre det fra man er et lite barn. Og også at foreldre skal vite at det finnes et sted å pra... noen man kan prate med og få litt tips og råd om det her er ikke nødvendigvis verdens undergang, verken om barnet ditt er trans eller om barnet ditt er funksjonshemmet, eller hvis barnet ditt er trans og funksjonshemmet så

det er det ikke slutt. Altså, det kan være mange muligheter for gode liv. Og det tenker jeg er viktig at folk vet at de er gode nok, og at det er muligheter for å ha et godt liv akkurat som du er, da, som hele deg.

Nora:

Det var klar tale. Tusen hjertelig takk, både Ingrid og Axel for at dere kom og delte deres kunnskap og tanker med oss. I denne episoden så har vi sammenlignet tall fra Trans og funkis-undersøkelsen med tall fra rapporten *Seksuell orientering, kjønns mangfold og levekår*, som er skrevet av Anders, Eggebø, Stubberud og Holmelid, og den ble publisert i 2021. Du kan lese hele Trans og funkis-rapporten på ungfunk.no.